

Sáfrány
Imre
szövegrajza.

Don Carmine bosszúja

Felicien Marceau

Don Carmine, egy harminckét éves, testben és lélekben egészséges, keménykötésű, dacosszájú eléggé szép legény, már háromszor szembetalálkozott a törvény szigorával. A negyedik büntetés kihirdetése, mely egyévi szigorított börtönre szolt, holmi autógumik lopása miatt, mégcsak egy sóhajt se csalt ki belőle. Nagyon méltóságteljesen köszönt a bíróság elnökének (az gépiesen viszonzta köszönését), aztán fejébe vágta puha kalapját, és két karabinieri-

től kísérve elhagyta a termet. A folyosón egy csoportot pillantott meg mely anyjából, donna Ceciliából, jegyeséből, Mariucciából és néhány barátból verődött össze. Mint igazi gavallér, don Carmine — bilincsei ellenére, melyek a karabinierik egyikéhez láncolták — két ujját a kalapjához emelte. Ami a csomagokat illeti, nyugodt lehetett, hisz egy szerető édesanya és egy vigasztalan menyasszony gondoskodik majd róla. A börtönbüntetés ideje ezek szerint tür-

hető lesz. sőt még a társait is megvédelgelheti majd.

Ezek után el tudjuk képzelni, mit értett don Carmine három hónappal később, amikor a társalgóban anyja tragikus arckifejezéssel (mert donna Cecilia még akkor is Pieta maszkját veszi fel, ha azt közli, hogy felment a paradicsom ára) közölte vele, hogy Mariuccia elejtette, vagyis elhagyta őt, egy másikkal jegyezte el magát, s hogy az árulás még gyalázatosabb legyen, a megszégyenülés még érzékenyebben érintse őket, — választása egy becsületes munkásemberre esett, egy kereskedősegédre, szóval egy földigilisztára, aki nemhogy meggyilkolt volna már valakit (ami, ha jól meggondoljuk don Carmineval sem történt még meg), de mégcsak nem is fenyegetőzött vele. Don Carmine szörnyen megbántva érezte magát. Nem azért, mintha szerelmes lett volna. Egy jellemes ember nem esik ilyenfajta kelepécebe, a szenvedély viharzásait inkább átengedi a kereskedősegédeknek. De a sértés súlyos volt. Még a börtönben is gyorsan terjednek a hírek. Három nap alatt mindenki tudja, hogy don Carmine elárulták be-sapták, kitűrták. Az örök boldogok voltak, hogy megalázzhatják ezt a gőgös frátert, s nem mulasztottak el egyetlen alkalmat sem, hogy célzásokat tegyenek rá. Ez az ügy nemcsak hogy megmérgezte a hörtönben töltött napjait, de egy egész évszázadra rossz fényt vehetett don Carmine alakjára.

*

Don Carmine egész éjszaka, száma-zákján kupoogva puha kalapját szemébe húzva viaskodott sötét gondolataival. Hajnalfelé elszunnyadt. Mint Napóleon, ő is kitisztult aggyal ébredt. Néhány szóval, igen józanul, feltárta fogolytársai előtt Mariuccia árulását. Nem terhelte a szerencsétlen leányt, inkább csak érzései rabjának tekintette, s végül is megállapította, hogy a várákozás által semmit se veszített, mert amint kiszabadul a börtönből, becsúszavára, megbélyegzi a lányt. Majd aztán meglátjuk, talál-e újra valamely dolgozó embert férjnek, ha az arcán ott lesz a jel. De még ha férjhez megy is, csak azért sikerül majd, mert régi dolog, hogy munkásembernek csak a férjese jut. Nagyon ügyes dolog volt don Carmine részéről ez a közlést a másik fölé helyezni. A meglepett fogolytársak sokkal inkább a bosszú tervét tárgyalták, mintsem az árulást.

Mielőtt ítéletet hoznánk Mariuccia magatartásáról, illenék pontosabban leírni a körülményeket. Van ugyanis egy bizonyos határmenti erkölcs, amely gyakran igen kétes. Két nemzet határvonalán élve az emberek sokszor nem tudják, hogy melyiknek a törvényeihez és szokásaihoz igazodjanak. Mariuccia is egyike volt ezeknek a határlakóknak: a bérház, amelyben családjával élt, pontosan a Via dei Rigattieri és a Vicolo della Croce határan, a sarkon volt. Látszatra, mintha édes testvérek volnának ezek az utcák: szűkek, nincsen járdájuk, a kövezet hepehupás és a száradó fehérnemű is szárnalmas. Mindkettőben egy titokzatos ház vonja magára oszloktól zsaluival és üvegajtójával az emberek figyelmét. De a Via dei Rigattierin a kereskedők bőbeszédűek, a járókelők élénken gesztikulálnak, a kabát nélküli férfiak trikóia pedig kiadósan ki van béelve mellük sűrű szőrzetével. A lompossg az erény jele itt. A Vicolo della Croce-n viszont, ha az asszonyok éppoly lármások is, a férfiak sokkal tartózkodóbbak nyakkendőt viselnek, sárga cipőt, s átható tekintetük mindent felbecsül, lemér, kiszámít. Olyan külső jelek ezek, melyekből bűnre lehet következtetni. Bűnre? A bűnnek semmi köze az egészhez. Mondjuk egyszerűen: a Via dei Rigattieri a becsületes emberek utcája a Vicolo della Croce pedig a vagányoké.

Innen a mi Mariucciánk tépelődő lelke. Szobájának ablaka a Vicolo della Croce-ra nyílt, a háza kapuja pedig a Via dei Rigattieri-re. S most az ember ne zavarja össze a dolgokat!

A kapualja korán elragadta Mariucciát. Kislány korában, még apja életében, és anyja nádpálcájának uralma alatt Mariuccia csak tündes gyerekekkel játszott. De mihelyt hiányoznak a vámtisztek, tudjuk mi vé szokott válni a határ: szűrővé. Ez lett Mariuccia esetében is, aki önállóságra törekvő jellem volt, akit vonzottak az idegen földrészek és a tiltott gyümölcs fze. Tegyük még hozzá, hogy a Vicolo della Croce-n volt mozi, a Via dei Rigattierin nem volt, s az is igaz sajnos, hogy az erény nagyon gyakran elhanyagolja önmaga propagálását. Egyszóval, egy este, körülbelül úgy tizenhétéves korában a moziból hazaiövet, Mariuccia don Carmine részéről egy hosszú fittyentést érdemelt ki, amiben benne volt jó és csinos alakjának elismerése is. Másnap, amikor találkoztak, don Carmine megingint hasonló módon fejezte ki gondolá-

tát. A következő szombaton Mariuccia már vele ment moziba. Ebben az esetben csupán don Carmine egyéni varázsa muködött, nem pedig a neve, elvei és elemódja. De mulandók ezek a szerelmek, ahol csak a külső számít, s amint az nincs, vége is mindennek. Egy okos lány (itt a Vico della Croce lányaira gondolok) bizonyára büszke volna ha a szeretett férfit vasraverve tudná. Ez a buszkeség és a városresz megbecsülése támogatná őt a banatában. Mariuccia viszont, aki érzelmes lány volt, beérte azzal, hogy vigasztalan legyen. A szomorúság és törekenység szinte felhívta egy vigasztaló férfi számára. Es a vigasztaló megjött. A jó Sebastiano, a kereskedősegeu kepeoen. A sohajozásból a musolygásba való átmenet gyorsan megtörtent. Három hónap alatt Mariuccia tokéletesen efelejtette don Carmine mély tekintetét és csinos bajuszát. Edesanyja pedig kilenc napig egymasután gyertyát vitt a piedigrotiai madonnának.

Egy ideig ennyiben maradt az ügy. Don Carmine ott a börtöncsilában, fején a puha kalappal, égett a bosszúvágytól. Mariuccia kelengyejét varrta, vasárnaponként meg sétálni járt Sebastianoval. Tudnunk kell, hogy don Carmine fenyegetésének híret már megvitték neki. De ő nem izgult. (Mariuccianak csinos arca volt, kerek és napbarnított, és pihés mint egy barack, álla gömbölyű, mint általában a szerelmes természetű lányoké). Don Carmine, hála az égnek, nem szabadul ki december előtt. Az esküvő napját viszont október harmadikára tűzték ki, hogy másnap az ifjú pár Sorrentóba utazzék, ahol Sebastianonak népes rokonsága van, és ahol maga is le akar telepedni, önálló üzletet nyitni és primőrökkel kereskedni. A nápolyi vagányok otthonülő természetűek. Don Carmine olyan ember volt, aki bosszúvágyból képes lett volna megkockáztatni egy börtönbüntetést, de arra már képtelen volt, hogy elutazzék Sorrentóba.

*

Igen ám, de abban az évben választották meg az új köztársasági elnököt — sok hűhó semmiért —, s ebből kifolyólag amnesztiára is sor került. Don Carminenak remek kilátásai voltak. S valóban szeptember tizennegyedikén kilépett a hatalmas Poggio-reale-fogház kapuján. A kijáratnál három lépésnyire anyja várt rá a ragyogó napfényben, aztán tiszteletreméltó nagy-

bátyja, Procopio, és két barátja. Donna Cecilia keblére ölelte fiát és egy meghatott gondolat után, melyet az új köztársasági elnök személyének szentelt, arcáról úgy hullott le Pieta maszkja, mint egy lepel.

— Most pedig indulás Mariucciához! — mondta.

Es — mintha Greco valamelyikképéről szállt volna le egy pillanatra — stnyújtott fiának egy borotvapengét, mert arra most szüksége lesz; egy borotvapengét, melyet erre a célra készített elő, két darab parafa közé ágyazva, hogy vágása biztos, egyenes és szabályos legyen.

Don Carmine feje a puha kalap alatt, amely kiterjesztett szárnyú sirályhoz hasonlított, most szinte főtt a gondoktól. A szociológusok tévednek, amikor azt állítják, hogy a börtön eldurvítja az embert. Cellájának nyirkos csemléjében don Carminenak elég ideje volt ahhoz, hogy megállapítsa, mint párolog el a haragja. Ez a kemény legény lelke mélyén mégiscsak gyengéd volt. Elvégre, ha Mariuccia boldog lehet avval az ő kereskedősegejével... őszintén szólva, don Carmine ebben a pillanatban szívesebben küldött volna valami apróságot nászajándékba, mintsem hogy elégtételt vegyen magának az éles penge két vágásával. De hogy lehetett volna ezt megértetni egy ilyen greco-i anyával és egy nagybácsival, akinek oly dicső és tartalmas priusza volt, no meg a barátaival, akik őt a városész Rolandjának tartják. Don Carmine egérutat próbált nyerni, s valószínűleg a borotvapenge gondolatánításával azt indítványozta, menjenek a borbélyhoz.

— Háromnapos a szakállam — mondta s keze fejével megsercegette borostás arcát.

*

Ötlete minden várakozása ellenére donna Cecilia helyeslésére talált. Az anyai hiúság volt erősebb egy pillanatig mint a becület? Vagy ravasz kegyetlenséggel még keserű megbánással akarta tetézni Mariuccia büntetését, hogy egy ilyen simaarcú férfit hagyott cserben? Ki tudja!

Negyed órával később a Vico della Croce szűk borbélyműhelyében harminc ember szorongott. Miután értesültek don Carmine szándékáról, mindannyian szenvedélyesen érdeklődtek és kéjelegve merültek heves magyarázkodásba. Közben a harmincegyedik, egy nagy

szatyorral felszerelt csenevész kis szszonyka, Mariucciához szaladt, s már a küszöbről lihegve jelentette:

— Itt van! Láttam! Don Carmine kiszabadult! Megjött! A borotvával!

Mariuccia kezét ösztönösen napbarnított arcához kapta. Három óra volt. Sebastiano is ott volt, mint mindennap és kávézva várta az üzletnyitás idejét. Sápadtan felállt.

— Szerencsétlen! — jajdult fel a lány anyja.

Felugrott, összecsapta kezét és kétségbeesetten hívta segítségül az összes szenteket, gyorsan felidézte néhány leánykori emlékét, félrelökte Peppinielot, legkisebb gyermekét, aki szintén ott látatlankodott, végül ráparancsolt Sebastianora, hogy üljön vissza a helyére. A vőlegény ökölbeszorított kézzel engedelmeskedett. S itt nem szabad megfélemlenünk a helyi mitológiáról sem. Egy nápolyi vagány ugyanis már a hírnevénél fogva legalább olyan népszerűségnek örvend, mint egy Luggerrel fölfegyverezett gengszter az amerikai filmekben. Képtelenség még gondolni is rá, hogy egyszerű dolgozó ember szembe merjen szállni vele.

— Legalább zárják be az ajtót — ajánlotta a csenevész asszony. — Tegyenek úgy, mintha nem volnának itthon.

Ez jó ötlet volt. Mariuccia anyja, tekintélyes testének teljes súlyával, vadul nekifeküdt az ajtónak, rátolta a reteszt, megfordította a kulcsot és felsóhajtott. Ezek után, még mindig nyögve és reszkető kézzel, három gyertyát gyújtott pompeji Madonna képe előtt, mely a szoba sarkában díszelgett.

Közben, a borbélynál, már végét járta a szakáll. Don Carmine hozatott magának egy csésze kávé, azt szűrőcsölgette lassan a rámeredő tekintetek alatt.

— Induljunk — mondta donna Cecilia.

A menet elindult útjában örvényt kavarva. A férfiak helyeslő mosolyokat küldtek don Carminenak, de nem szóltak hozzá egy szót sem, nem akarták zavarni. Az anyák példaképpül állították fiaik elé. Először történt tizenkét év alatt — a Vezuv legutóbbi erupciója óta — hogy a titokzatos ház egyik zsaluja kinyílt.

Mariuccia háza elé érve, don Carmine felemelte kezét és merő feltűnési vágyból, megvizsgálta a borotva élet.

— Mamma mia — fohászzkodott egy asszony és kezével eltakarta az arcát.

Don Carmine egy pillanatra maga elé meredt, mintha hallgatózna és anyja karjára tette kezét. Aztán elindult és eltűnt a kapualjban. A tömeg mozdatlanul állt a két utca sarkán. Lassan, mint valami dagály, szenvedélyes kíváncsiság árasztotta el a Via dei Rigattieri-t. A becsületes kereskedők abahagyták a vevők kiszolgálását, a becsületes járókelők megálltak, s az arcok aggodalmat fejeztek ki. Aztán felsóhajtott a tömeg. Don Carmine újból megjelent. Széttárta karjait.

— Senki sincs odahaza — mondta bocsánatkérő hangon.

— Várni fogsz — mondta az anyja.

Egy árnyas kapualjból egy hízelgő báméskodó bukkant elő székét cipelve. Don Carmine leült.

A hangulat, néhány női sóhajtozástól eltekintve, egészen mostanáig áhítatos volt. De az ülő ember előtt az áhítat már felengedett. A sarki limonádéárus citromfűzerekkel díszített bódéjában újból megkezdte az árusítást, s mivel gondja volt rá, hogy jószemmel nézze azt az ember, akinek ennyi vevőt köszönhetett, megkínálta don Carminet egy pohár gránátalmalével. Egy vendéglős, akit bosszantott a limonádéárus hengegése, egy üveg bort nyújtott át don Carminenak.

— Nem, bort nem szabad — mondta donna Cecilia.

S büszke pillantást vetve fiára, hozzátette:

— Nehogy reszkessen tőle a keze.

Úgy beszélt róla, mint egy lábadozó. S hasonló megjegyzéseket tettek don Carminet körülálló kíváncsiskodók is.

— Lehet, hogy soká kell várnia...

— Nem kellene a napon ülnie...

*

Dehát a nagy szándék valóban olyan az emberben, mint valami betegség. Nem, bort nem szabad... Visszont egy kis harapnivaló nem ártana. Kilenchónapi börtön után... A kíváncság jóformán még el se hangzott, s egy báméskodó máris futott egy pizzáért. A limonádés győzelmes pillantást vetve a vendéglősre még egy pohár gránátalmalevet vitt don Carminenak.

— Tisztelem jeléül — mondta.

A buzgólkodók szemellenzöt formálva tenyerükből továbbra is a Via dei Rigattieri másik végét kémlelték. De Mariuccia még mindig nem tűnt fel a láthatáron. Procopio bácsi kifejezte ab-

beli véleményét, hogy az ő idejében egy igazi vagány ilyenkor betörte volna az ajtót.

— Mi haszna lenne belőle? — kérdezte don Carmine. — Nincs benn senki.

— De ez méltóbb lenne hozzád — mondta a nagybácsi.

— Inkább itt várok a barátaimmal — vágott vissza don Carmine egy elkényeztetett gyerek fintorával.

Donna Cecilia őszintén bosszankodott.

— Mit lehet itt mást tenni? Sem az anya, sem a lány nincs sehol. Senki sincs odahaza. Mindig mondtam, hogy nem rendes család.

Négy óraker a helyzet még mindig változatlan volt. Don Carmine a pizzától és a gránátalmalétól felfúvódott és gyomorégést kapott. Anyja elfogadta a felkínált széket, leült melléje és időnként igen figyelemreméltó stílusban, csattogó tenyérrrel megfogott egy legyet. E ritka tehetségére csak szerénységből nem volt büszke. Egy asszony megszoftatta csecsemőjét. Egy másik, hogy ne mulasszon el az eseményből semmit, kihozta rostélyát az utcára és ott főzte a ragut. Procopio bácsi a limonádés pultijára könyökölve néhány szájtató óslakó csodálatát akarta elnyerni emlékeinek felidézésével. A Via dei Rigattierin a kereskedők ismét megkezdték az árusítást, de kosaraik fölött kihajolva, lopva oda-odanéztek. A sarok felé fordult kerek és nyugtalan arcok olyanok voltak, mint a napraforgók.

Négy óra húszkor riadalom támadt, mert egy haszontalan kölyök úgy látta, hogy a harmadik emeleten megmozdult a függöny. Harminc tekintet tapadt kutatva a ház homlokzatára. De mivel senki se látott semmit, a kis csibészt szégyenszemre visszaküldték anyja szoknyája mellé, ez hamarosan elő is bukkant jobbról a harmadik házból és jól nyakonvágta a fiát, hogy máskor nyissa ki jobban a szemét. Öt óra előtt tíz perccel donna Cecilia kijelentette, hogy Mariuccia és anyja bizonyára „élük világot”, sőt részvételtjes szava is volt a szegény Sebastiano címére, akinek fogalma sincs, hogy kit vesz el feleségül. Öt óra harminc percekor, homlokát törölve, előbukkant valahonnan a kerületi rendőr, egy kövér és melankolikus ember.

— Mi folyik itt? — kérdezte meglepődve a gyülekezeten.

Elmondták, hogy összejöttek meghallgatni don Carmine meséjét a börtön-életéről, erről a mindig érdekes témáról.

— Ahá, — mondta a rendőr.

Mint tudjuk, a rendőrségnél az a szokás, hogy az emberek két-három napig békén hagyják a börtönből való szabadulásuk után. Különbözően is lehetne élni? De hogy tekintélyéből mégse veszítsen, az „ahá”-t igen kurtán mondta, aztán rögtön odaszólt a limonádésnak, hogy nincs joga az utcára székeket kitenni. A limonádés elkezdett ugrálni citromfűzérei mögött és megesküdött a Madonnára, hogy a székek nem az övéi. A harmadik mondat elején a rendőr már bocsánatot kért. És még mindig verejtékét törölgetve elmenekült.

Közben a harmadik emeleten az ostromállapot kezdett elviselhetetlenné válni. Csak Mariuccia volt nyugodt. Az asztalra könyökölt, állát tenyerébe támasztotta, s mint az igazi szerelmesek, fatalista módon várakozott. Megszégyenítő forradás vagy üzlet Sorrentóban — úgy látszott, mintha egészen mindegy lett volna neki. Egy nápolyi közmondás szerint: „Csak a szépeket bélyegzik meg”. Mariuccia ebben keserű vigasztalásra talált. Az asztal másik végén, a nyolcadik kávé mellett, és félig a pompéji Madonna felé fordulva Mariuccia anyja és a hírhez asszonyka, időnként sóhajtozva, rózsafűzért imádkozott. A szoba mélyén, messze elkerülve az ablakot Sebastiano fel-alá sétált, majd megállt, s öklével a tenyerét verve a semmibe meredt. A kis Pappiniello, akit minden nagyon érdekelt, az ablak előtt guggolt s egy kis tükrök segítségével, melyet úgy tartott, mint valami periszkópot, az utcát figyelte.

— Még mindig itt van! Cigarettrára gyújtott!

— Ó — dörmögte Sebastiano. — Ez már igazán kibírhatalan! Lemegyek és mindent elmagyarázok...

— Esztelen! — kiáltott az anya, szép szónoki mozdulattal kísérve kitérését.

— Megöll! Lemészárol! Te nem ismered! Mindig készenlétben van a kése!

— Én is felkaphatok egy kést — mondta Sebastiano komoran.

— És legszebb éveidet börtönben fogod eltölteni...

Mariuccia egy szót se szólt.

— Le kell mennem, hogy kimagyarázkodjak — kezdte újból Sebastiano és leszegte fejét, mint valami medve. Erős arcvonásaival, kemény homlokával és makacs arckifejezésével feje valóban hasonlított kicsit a medvéhez.

Aztán megállt jövődöbeli anyósa előtt és mintha próbára akarná tenni azt mondta:

— Szinte sajná'om, hogy nem szoltam a rendőrnék, amikor erre ment...

Mariuccia anyja vállat vont, a csenevész asszonyka pedig keresztet vetett. Ilyet még nem hallottak! Látszott, hogy a fiú a Via dei Rigattieri másik végéről való.

— Ugyan, igyál egy csésze kávé. Az majd magadhoz térít.

Nápolyban a kávé univerzális orvosság. Nyugtat, élénkít, megszűn eti a lázat, feloldja a görcsöt — ahogy a körülmenyek kívánják. Lent az utcán ugyanabban a pillanatban don Carmine-nak is hoztak egy csésze kávé. Körülötte együttérzéssel csóválák fejüket az emberek:

— Szegény fiú! Ennyi ideig vártni. Kilenc hónapi börtön után...

Hat óra volt. Az egyik balkonon egy ember gitárt pengetett, odalenn dudolva kísérték, nem túl hangosan és a szavakat sem ejtették ki, mert ez nem illett volna a helyzet komolyságához. Donna Cecilia halkan zümmögött. Hat óra tízkor megérkezett don Carmine huga, aki egy másik negyedben lakott és narancsot hozott bátyjának. Mint-hogy a jelenlevők között ráismert egy régi udvarlójára, beszélgetésbe merült, mely szemrehányásokkal kezdődött, majd nosztalgiaiba s végül ellágyulásba ment át. Hat óra huszontörk zavaros közbjátékok idézett elő egy zöldségárus, aki kíváncsian megállt és kocsiját az út közepén hagyta. Egy kicsinyes alak szemrehányást tett neki, mondván, hogy a talyiga útját állhatja don Carminenak, amikor majd rá akarja magát vetni Mariucciára. A zöldségárus beismerete, hogy igaza van, de nem tehetett mást, mert ha távolabb hagyja talyigáját, akkor vagy elmulaszt valamit a látványosságból, vagy megkockáztatja, hogy meglopják. Miután okfejtését több oldalról megvilágítva megtárgyalták, a zöldségárus nem minden morgolódás nélkül, de mégiscsak a fal mellé tolt a talyigáját.

*

Hét óra előtt tíz perccel hirtelen megmozdult a tömeg, borzongás futott át az embereken, olyasvalamit éreztek, amit még nem lehet meghatározni, de már létezik, már észlelhető, akár a léghuzat vagy az a halk zúgás a parlamentben, amely egy olyan miniszter bukását jelzi, akinek hosszabb le-

járatú karriert jósoltak. Egy kövér asszony, akinek nagy lila fülbevalói voltak, kijelentette, hogy mindez már igazán nevetséges. Nagyon gyorsan, halkán és hadarva mondta, mintha nem is az érteleme, hanem inkább valami sötét, belső erő diktálta volna szavait. Látva, hogy senki sem hurrogta le, egy kicsit bátrabban megismertelte. Igaz is. Szegény leánv... Elvégre Mariuccia mégiscsak a Via dei Rigattieriből való. Kinek van joga ráerőszakolni a Vico'lo della Croce törvényeit? Miért kellene megbélyegezni? Egész életére? Egy ilyen szép lány! És ilyen fiatal!... Néhányan helyeseltek, eleinte bátortalanul, majd mind határozottabban nem mint-ha a közvélemény megváltozott volna. Nem. Csak már megunták a dolgot. A düh nápolyi tulajdonság. Az állhatatosság nem. Az erős napon hamar elhervadnak a virágok. A harag is. Már csak donna Cecilia viselte a gipszmaszkját. És a nagybácsi, aki folyton dörmögött. És don Carmine, ha úgy tetszik, akinek arca a puha kalap alatt nem árulta el gondolatait. Mások szemében, már szemmeláthatóan elhalványodott az egész eset. Ezek a nevetőskedvű, csufolódó emberek szeretik a fellobbanásokat. De ugyan micsoda fellobbanás az, mely ilyen soká várta magára? És hogy lehet négy óra hosszat egyformán érdeklődni egy s ugyanazon dolog iránt? És az óra is olyan volt — a leszálló akony órája — hogy megbocsátásra, feledésre ösz'önzött. A pletykanénikék szép csendesen egymásután odébb álltak. Még nézték don Carminet és donna Ceciliát, de már csak féldalt, fanyar, bosszankodó vagy kritikus arckifejezéssel. Egy ember vállat vont. Egy másik tüntetően a titokzatos ház felé tartott, mintha ezzel is jelezni akarta volna, hogy elmúlt a komoly dolgok ideje. Még don Carmine nővere is elpárolgott újra megtalált udvarlójával, akinek arckifejezése különb szórakozásokat ígért. Az ember, aki bement a titokzatos házba, már vissza is jött és jelentette, hogy a hölgyek véleménye odabent szintén megoszlo't. Ez aztán újabb érvelést idézett elő. Az érzéketlen és kissé álmos don Carmine feje fölött szembeszálltak egymással a különböző szempontok. Egy szörszálhasogató alak kifejtette abbéli véleményét, hogy hasonló esetben inkább a riválist kellene megbüntetni, mint az ingat lányt. Egy maradi felfogású ember ellentétes véleményt fejezett ki, de senki se fogta pártját. Pár lépéssel odébb az az asszony, aki nyakonvágta a fiát, most

megszóltott egy magas, barna nőt, akitől sok rosszat meséltek a negyedben.

— Hé, Carmela! Magának egy férfi ide vagy oda! Csábítsa el don Carminet. Kilenchónapi börtön után... Vigye el magához. Ha a kislány időközben megjönne, megszöktetjük...

*

A magas barna nő, akinek hízelgett a felszólítás, megigazította kontyát. Elmosolyodott az ötleten. Szép kis szerep! Elcsábítani don Carminet ötven ember szemeláttára, megmutatni bájait és aztán látni, hogyan győzedelmeskednek az erény fölött...

— Miért ne? — mondta olyan kacsinással, amellyel egy tucat bikát is megfékezett volna.

A komor legény felé lépett. Kidüllesztette mellét, nyaka olyan, mint egy szoboré, ruhája fekete, — az egész nő olyan, mint valami remekül domborodó fekete hajó, dagadó vitorlákkal, a rakománya csupa kék.

— Egy asszony beszél velem — jelentette Peppiniello a tükörbe nézve. — Carmela. De don Carmine nem áll kötéinek.

Leengedte tükrét. Kis narancsszínű arcán fény suhant át. Négykézláb a szoba közepére mászott, s ott felállt.

— Majd én elintézem — jelentette ki.

Üres tekintetek fordultak feléje. Peppiniello keze már a reteszen volt.

— Peppiniello — szólt rá anyja.

— Hagyjatok...

Kinn is volt már. Léptei a lépcsőházban kopogtak.

— Peppiniello! — kiáltott utána az anyja.

Az ablakhoz akart rohanni. De a kis csenevész asszonyka elkapta a karját.

A kapualjban olyan sötét volt, mint egy zsákban. Peppiniello egy pillanattig habozott. Aztán mély lélegzetet vett, mintha víz alá akarna bukni. Kilépett az utcára.

*

Hirtelen minden megállt. Mindenki. A kereskedők a ládáik előtt, a limonádés poharat tartva kezében, és az egész kis gyülekezet don Carmine

körül. Peppiniello közeledett. A magas barna nő megfordult és megrökönyödve nézte. Peppiniello egyre közelebb jött. Egyik kezével nadrágját tartotta. Mennyi idős is lehet? Nyolc éves? Közel jött, egészen egyedül, elveszve, mint egy keresztény az arénában. Már csak ő mozgott. Egy perccel előbb don Carmine levette puha kalapját, hogy legyenze magát. Az ő keze is megmerevedett. Peppiniello odaért eléje.

— Te felszarvazott — mondta Peppiniello. — Te csak egy közönséges felszarvazott vagy!

Aztán nyakába szedte a lábát. Don Carmine és donna Cecilia állva, feszülten nézték egymást. Egyik a gipszárlcot, a másik a finom kis bajszot. Aztán körülnézett don Carmine. Az emberek mosolyogtak. Don Carmine hirtelen nekiiramodott. A kislány már a Vicolo della Croce felső végén járt. Repült, mint a nyíl, de don Carmine hosszú lábaival hamarosan a sarkában volt. Egymás mögött hol jobbra fordultak, hol balra, ismét balra, lerohantak egy utcán, felkapaszkodtak egy másikon, felöktek egy öregembert, felborítottak egy mészarostökét, szétugrasztottak egy gombos társaságot, — rohanásuk forgószélben az asszonyok rémülten kapkodták utánuk a fejüket. Végül egy szűk kis téren Peppiniello megállt, s szemébe lógó hajjal, még mindig nadrágját tartva, szemtelenül szembefordult don Carmineval.

— Na mi lesz? — kérdezte don Carmine.

— Na mi? — mondta Peppiniello.

Don Carmine gyorsan körülnézett. Nem voltak már az ő negyedükben. Kíváncsi arcok fordultak feléje, egyet sem ismert közülük.

— Mariuccia odahaza volt, ugye? — kérdezte.

— Igen — felelte Peppiniello.

— Remélem kihasználta az alkalmat és meglógott?

— Ahogy mondd! — mondta Peppiniello.

Don Carmine szája csinos bajusza alatt ferde mosolyra húzódott. Kivett zsebéből egy cigarettát, odanyújtotta a kislánynak. Peppiniello a lépcsőhöz dörzsölve meggyújtotta a gyufát.

— A balszerencse ellen semmit se lehet tenni — mondta don Carmine.

Sésics Vera fordítása